

Izhaja vsak dan, izvenredni dnevi in ponedeljki ob 5 popoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nepriljubljena pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Godina. Lastnik konsorcijski list „Edinosti“. — Tisk tiskarne „Edinosti“, vpisane zadruge, z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.
Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
za pol leta 12.—
za tri mesece 6.—
Za nedeljsko izdajo za celo leto 520
za pol leta 260

VEČERNA EDINOST

Posamezne številke se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širini ene kolone
Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vna
Osmrtice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih za-
vodov mm po 20 vna
Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 5.—
vsaka nadaljna vrsta 2.—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev
Oglase sprejema inšerati oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.
Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnehranični račun št. 841.652.

Nova ruska ofenziva in nje nameni. - Položaj v Karpatih in Bukovini Francosko mnenje o vojnem položaju na zapadu. — Neosnovane vesti o volaških odredbah v Italiji.

Položaj na severnem bojišču.

DUNAJ, 11. (Cenzurirano). Ob dohiti Nidi so večji boji v teku. Namignili smo že predvčeršnjim, da je tu verjetna nova ruska ofenziva. Rusi so pripravili v okolici Kiele močne čete in so med Čechini in zapadno od tam ležečim krajem Malogozozcem prešli v napad.

Tudi med Pinczowim in Vislico so se razvile močne ruske akcije. Ruska ofenziva pa se je izjavila včeraj ob naši fronti ob težkih ruskih izgubah. Boji trajajo dalje.

Namen Rusov je, predreti severno od Visle proti Krakovemu in nas tako prisiliti, da bi se umeknili iz črte Dunajec, z eno besedo, prisiliti nas hočejo, da bi razvalili južno krilo naše bojne fronte. Potemtakem imamo povod za mnenje, da postanejo boji ob Nidi in Dunajcu, ob Blali in pri Gorlicah v najbližjem času precej hujski; je pa na naši strani dovolj moči, da zavrremo ta napad.

V Karpatih se nadaljuje prasko.

Položaj v Karpatih.

KRAKOV, 11. (Cenz.) O bojih v Karpatih piše vojaški sodrnik pariškega lista „Le Semaphore“. Prizadevanja ruskega zavezništva, da bi definitivno obvladali vse karpatsko pogorje, nimajo samo namena, da ostanejo v tem ozemlju vezane velike avstro-ogrsko moči in da se tako kolikor mogoče zmanjša pritisk zaveznikov na rusko fronto na Poljskem, temveč tudi, kar je za Rusijo mnogo važnejše, da vdoro ruske čete v čim večjem številu na Ogrsko, da tako ogrožajo obe glavni mesti monarhije, Budimpešto in Dunaj, ter končno dosežejo neposredni stik s Srbijo. Izvedbe teh operacij pa ne ovirajo samo terenske težave v Karpatih in podnebne ovire, temveč tudi hrabrost in druge vojaške čednosti avstro-ogrsko armade. Da so se avstro-ogrsko čete umeknile doslej iz nekaterih karpatskih prelazov, se je sedaj popolnoma napačno smatralo za slabost monarhije; v resnici je bil ta umik samo taktični manever, ki je ruski armadi povzročil veliko škodo. V ostalem pa je trdovratno vztrajanje na takih visocinah v zimskem času za defenzivo mnogo težavnejša naloga, nego pa za ofenzivo. Armade, ki branijo te gorske prelaze, so zares podale dokaz nenavadne hrabrosti in vztrajnosti.

BUDIMPEŠTA, 11. (Cenz.) »Az Est« poroča iz Ungvara: V nedeljo je prodira ruska pehota do Csonotosa. Naša artiljerija, ki je bila dobro pripravljena na te kretanje, je začela obstreljevati sovražnika iz izbornih pozicij. Pozneje je bilo čuti tudi ruske topove. Ta artiljerijski dvoboj se je končal z našo zmago. Nismo samo mogli ustaviti prodiranja, temveč smo porinili Ruse tudi nekaj kilometrov preko Csonotosa.

BUDIMPEŠTA, 11. (Cenz.) »Az Est« poroča iz Ungvara: Rusi nadaljujejo svoje prodiralne poizkuse. V soboto je prišel poltretji bataljon ruskih prednjih čet v Soslak. Ta manever nikakor ne škoduje položaju naših čet, ki stoje v starih, izbornih pozicijah.

BUDIMPEŠTA, 11. (Cenz.) V saroški županiji vlada popoln mir. V bereški županiji je položaj neizpremenjen. Tu se vrše samo boji med predstražami. Pravoslavnega duhovnika Nikolo Saksona, ki so ga odpeljali kot talca, so zopet izpustili. Prišel je v Ungvar, kjer je pripovedoval, da je v Fenjvesvölgyju moral opraviti božično službo božjo, nakar so ga izpustili. V zemlinski županiji se nahajajo samo posamezne ruske predstraže. Pri Koczku se je pojavil oddelek Čergezov na kolo-dvoru, ko je prišel vlak. Naši vojaki so izstopili iz vlaka in ujeli Ruse. V unški županiji je položaj neizpremenjen.

Rusi v Bukovini.

FRANKOBROD, 11. (Cenz.) Iz Dorne Watre poročajo listu »Frankfurter Zeitung«: 29. novembra so prišli Rusi v Černovice. Bilo jim je mogoče to le tako, da

so obšli v velikem loku ob Prutu se raztezajoči obrambni položaj avstro-ogrskih čet. Nato so Rusi prodirali po treh črtah. Ena je bila karpatska državna cesta Černovice—Terscheny, druga Hlinica—Storožinec in potem dalje po zakruti karpatski cesti proti Czudinu; tretja črta pa je bila ob robu Bukovine in Putile. Prva črta vodi po čisto romunskem ozemlju, tretja po čisto romunskem huzulskem ozemlju, druga pa po narodnostnih obmejnih tleh.

Pod vodstvom polkovnika Fischerja se nahajajo, razmeroma zelo slabe naše črte, ki so se nahajale v bukovinskem Karpatskem lesu in so bile sestavljene večinoma iz črnovojnikov, so branile ozemlje proti sovražniku, ki je prodiral v večkratni premoči, tako hrabro, da so Rusi na prvi črti mogli prodrati samo do reke Sereta. Na drugi črti so se zaradi dobre obrambe Avstrijcev morali ustaviti pri gosti gozdom porastem Sursinskem prelazu. Po tretji črti so dospeli Rusi v Putilsko dolino; dalje pa niso mogli, ker so jim huzulski legijonarji-prostovoljci delali velike ovire.

Ruska armada, ki je štela kakih 50.000 mož, je bila sestavljena iz kavkaških čet, ki so posebno pripravne za tako ozemlje; potem iz pehote iz osrednje Rusije in opolčenja. Ko so videli Rusi, da ne morejo dalje, so pritegnili nova ojačenja in sicer, kakor poroča Rusom prijazni bucareški list »Adeverul«, kakih 90.000 mož ter so nanovo začeli prodirati. Avstrijci in Ogrji, ki so dotlej prizadeli Rusom precej težke izgube, so se zaradi te velike premoči morali umekniti globlje v bukovinske prelaze in so prostovoljno izpraznili bukovinsko nižino in grmičevje.

Izključeno je, da bi Rusi mogli premagati bukovinske prelaze, ki jih avstro-ogrsko čete branijo z veliko hrabrostjo. Pri tem pa se je treba ozirati tudi na to, da so pri drugih karpatskih prehodih imeli opraviti Rusi s samo enim prelazom, dočim pa morajo tu prekoračiti dva že po naravi zelo divja prelaza.

BUDIMPEŠTA, 11. (Cenz.) Dva dni že razsajajo v Bukovini hudi snežni viharji, ki močno ovirajo vojaške operacije. Nadobava živil za ruske čete je zvezana z velikanskimi težavami.

BUDIMPEŠTA, 11. (Cenz.) Iz Bistrice se poroča: Izvzemši nekaj neznatnih kretanj prednjih straž, je položaj na bukovinskem karpatskem pobočju neizpremenjen.

Proti Židom Nemški list nehal izhajati — Proti razširjevalcem neresničnih vesti.

KODANJ, 11. (K.) »Rječ« od 4. t. m. javlja, da je petrograjski policija priredila te dni v Moskovskem mestu m okraju lov na ti-te žide ki žive v Petrogradu, ne da bi imela zakonito pravico za to. Veliko število Židov so aretirali in jim odmerili kazni zapora.

Petrograjski nemški list »Herold« j: z dnem 1. januarja st. st. ustavlja svoje izhajanje.

Radi odhoda prebivalcev iz Tiflisa v masah, objavlja ruski guverner razglas, v katerem izjavlja, da Tifli-u ne grozi direktno nobena nevarnost. Ojačenja garnizije Tiflisa in odstranitev državne lastnine ste le previdnostni odredbi, kakršne so v vojni običajne. Guverner grozi tudi, da bo osebe, ki razširjajo krive vesti o vojnem položaju, kaznoval z globo 3000 rubljev ali pa z zaporom do treh mesecev.

Smrtna obsodba.

INSTERBURG 11. (Kor.) Kakor poroča »Ostpreussisches Tageblatt«, je vojno sodišče deželnoobrambene inspekcije Insterburg obsodilo Avgusto Kamschat radi izdaje v smrt. Obravnava je bila tajna.

Srbski glavni stan.

CURIH, 11. (Cenz.) Kakor poroča »Agence Havas«, je bil srbski glavni stan premečen v Niš, kamor je došel iz Belgrada tudi kralj Peter.

Municije za Srbijo.

CARIORAD, 11. (Cenz.) Tukajšnji listi poročajo iz zanesljivega vira, da je bila odposlana komisija, srbskih generalov v Petrograd. Namen tega odposlanstva je najbrž, da zagotovi dobavo municije za Srbijo.

Orška vlada je baje obvestila turški zunanji urad, da je prepovedala izkrcanje včeraj došlih šestih ruskih transportnih ladij. Na ladjah se nahaja 22 topov, 30 streljnih pušk in zelo veliko municije za Srbijo. Ladje so se zato morale vrniti v pristo luko. (Mišljena je tu najbrž prosta luka v Solunu?)

Položaj na zapadu.

PARIZ, 11. (Kor.) Lyonski list »Lyon Republicain« piše o vojnem položaju: Vsa fronta nemških armad v Nemčiji (?) je enaka močni trdnjavi, katere zavzetje zahteva dolge, izčrpujoče oblege. Vsa Belgija do Rena da je najbolj okopana in utrjena. Stalo bi neznanskih žrtev, da bi se zapodili Nemci nazaj, in zelo težko da je, ako ne nemogoče, zavzeti celo vrsto zakopov, ne da bi se izpostavljalo največji nevarnosti. Joffre da je prepreviden, da bi tvegaj kaj takega. Nemci da bi Belgijo izpraznili mnogo hitreje, nego se misli, toda ne daji bi se pregnati s silo. Umaknejo da se prostovoljno pod pritiskom dogodkov, katerih uresničenje se pričakuje, namreč izkrcanja Angležev pri Zeebrügge, vdora na neki drugi poziciji in vpadu Rusov v Slezijo. Sedaj gre za to, da se vztraja in prodira, dokler je mogoče, ter se sovražnik kolikor mogoče oslablja in oškoduje.

V listu »Oaulois« piše general Cherfiels: Japonska intervencija bi bilo ponižanje za armade zaveznikov in nevarnost za bodočnost Evrope. Vzbuja bi videz, kakor da bi Francoska le s pomočjo Japonske mogla izvajati zmago. Članek pravi: Pred vsem svetom bi se pokazali kot država, ki mora rumenokožce klicati na pomoč evropski civilizaciji da zmaga; toda mi moramo in moremo zmagati brez njih.

Joffrejev vojni načrt.

CURIH, 11. (Cenz.) Profesor Bovet na tukajšnji visoki šoli, ki je za list »Neue Züricher Zeitung« pred kratkim potoval po Francoski in poseetil tudi glavne stane, piše: General Joffre si je izbral svoje stališče ne daleč od vrhne točke topega kota, ki ga tvori črta nemških armad na Francoskem. Odtod more nadzirati obenem sever in vzhod in izbrati napadno točko za predor ter tudi lahko oditi tjakaj. Kje bo ta napadna točka? Se preden se je govorilo o močnih koncentracijah čet pri Besansonu, se je izrazila napram meni v Parizu neka dobro poučena oseba: Poglejte proti Vogežom. V resnici je bil že pred invazijo v Belgijo določen Epinal za glavni temelj operacij proti Nemčiji in poklic tako odlične vojaške ličnosti, kakor je general Legrand, na čelo 21. armadnega zbora tudi ne more biti le slučajen. V krogih francoskega generalnega štaba se smatra, da se v slučaju, da se posrečijo zavezniške operacije, doseže Ren junija ali julija tega leta. Preden pa bi bilo mogoče misliti na nadaljnje prodiranje v srce Nemčije, bi bilo najbrž treba zavzeti trdnjave Strassburg, Metz in Mainz.

Vojna v zruku.

LONDON 11. (K.) Dne 9. t. m. je neko letalo došlo iz notranosti Belgije preko Furnessa in Dünkirchena, poleg treh drugih letal letelo v večji višini preko Calaisa v smeri proti Doverju. Pri Calaisu so nastavili topove, ki pa niso povzročili nemškimi letalcem nobene škode.

BEROLIN, 11. (Kor.) Kakor javlja »Lokalanzeiger« iz Kodanja, se je pojavila včeraj predpoldne v bližini ustja reke Temze skupina 16 nemških letal, bržkone z namero, da izvedejo napad na London. Toda vreme je bilo neugodno; ležala je gosta megla. Letala so letela potem ob angleškem obrežju do Doverja, kjer so vržla nekaj bomb, a potem v smeri proti Dünkirchnu, kjer so silno bombardirala dele mesta, zasedene po Angležih. Vsega skupaj je bilo vrženih 40—50 bomb, ki so povzročile izdatno škodo in ubile ali ranile mnogo oseb.

Nemški letalci, ki jih angleška letala niso nič nadlegovala, so se potem, ko so pol ure obkroževali mesto, povrnili nepoškodovani na mesta, kjer so vzleteli.

Odgovor angleške vlade na noto Zedinjenih držav.
LONDON 11. (Kor.) Listi izrekajo svoje zaupanje, da bo Greyev odgovor na ameriškano noto od Zedinjenih držav dobro sprejet ter da prepriča Amerikance, da njih pritožbe niso v resnici utemeljene, dalje, da odgovor doseže popolno soglasje.

ti Dünkirchnu, kjer so silno bombardirala dele mesta, zasedene po Angležih. Vsega skupaj je bilo vrženih 40—50 bomb, ki so povzročile izdatno škodo in ubile ali ranile mnogo oseb.

Nemški letalci, ki jih angleška letala niso nič nadlegovala, so se potem, ko so pol ure obkroževali mesto, povrnili nepoškodovani na mesta, kjer so vzleteli.

Odgovor angleške vlade na noto Zedinjenih držav.

LONDON 11. (Kor.) Listi izrekajo svoje zaupanje, da bo Greyev odgovor na ameriškano noto od Zedinjenih držav dobro sprejet ter da prepriča Amerikance, da njih pritožbe niso v resnici utemeljene, dalje, da odgovor doseže popolno soglasje.

Neosnovane govorice o militarnih odredbah v Italiji.

RIM 11. (Poročilo Agenzie Stefani). »Giornale d'Italia« in »Tribuna« prinašata nastopno noto:

Zadnje dni krožijo v političnih in žurnalističnih krogih najrazličnejše govorice, posebno glede pretveznih militarnih odredb.

Neki jutranji list je prinesel govorico o vopklisu štirih razredov mobilne milice (deželne brambe), ki da se ima izvršiti v mesecu januarju. Ta govorica je brez vsake podlage.

TURŠKA ZBORNICA.

CARIORAD 11. (Kor.) Vlada je predložila zbornico predloga, s katero se za vojne izdatke zahteva izvanredni kredit 10 milijonov funtov. Predloga se je izročila dotičnemu odseku.

Zbornica je nato začela budgetno razpravo. Poročevalec je razložil, da bo, všteti omenjeni izvanredni kredit in že porabljene izvanredne izdatke v znesku 3 milijonov ter primanjkljaj rednega budgeta, znašal celokupni primanjkljaj v prihodnjem proračunu približno 20 milijonov funtov.

CARIORAD 11. (Kor.) V smislu sklepa stranke edinstva in napredka je zbornica dovolila budget skoraj brez debate.

V poteku glasovanja glede civilne liste je predsednik sporočil, da podarja prestolonaslednik za dobo vojne 250 funtov (5500 kron) mesečno na korist armade. Zbornica je pozdravljala prestolonaslednika, ki je bil navzoč ter se je zahvalil za ovacije.

Nizozemsko posojilo.

HAAG 11. (Kor.) Poluradno se poroča: Natančen uspeh danes popoldne zaključene posojila ni še znan. Podpisanih pa je bilo že več kot 300 milijonov.

Apel vlade na šolsko mladino k varčnosti.

DUNAJ 11. (Kor.) V svrhu pokritja naših živilskih zalog in preprečenja eventualnega pomanjkanja krušnih sadov, so bile sicer že odredene potrebne odredbe; toda te zamorejo biti uspešne le tedaj, če prišteva k temu prebivalstvo z razumno varčnostjo in si je v tej smeri vsak svest svoje patriotične dolžnosti. Posebno mladino se mora dobro opozoriti na veliko važnost tega vprašanja, vsled česar je vlada naročila deželnim šolskim oblastim, da naj se o tem učenci primerno pouče. Pri tem je bilo odrejeno, da se izroči vsem šolskim zavodom opozorilo, ki naj se prečita po razredih in obesi v šolskih sobah.

Opozorilo ima sledečo vsebino:
Že tedne in mesece se nahajajo naši bratje v vojni in se bojujejo za domovino. Našim sovražnikom se gotovo ne posreči premagati naše hrabre in junaške vojske. Toda sedaj nas poskušajo izstradati s tem, da nam skušajo odrezati uvoz iz dežel, ki nam niso sovražne. Tudi ta poskus se bo ponesrečil.

Imamo dovolj živil doma, da vzdržimo lahko do prihodnje zetje, če postopamo gospodarsko in varčno. V tem oziru prišpevate tudi vi, da bo končan naš boj zmagovito.

Vaša sveta dolžnost je, da niste potratti z nobenim živlom in da varčujete z lešom in premogom. S tem dokažete svoje

ljubezen do domovine in pomagajte tudi svojim staršem.

V tem težkem času postopajte torej pametno in varčno s kruhom, ki nam ga podarje nebo. Če izkažete božjemu daru pristojno spoštovanje, vam vsakdanji kruh ne bo primanjkoval nikdar in ne boste nikdar trpeli lakote. Ne vrzite proč nobenega kosčka kruha, četudi ni več svež. Ne odrežite večjega kosa kruha, kakor ga morete pojesti. Mislite na vojake na vojni, ki bi bili dostikrat srečni, če bi imeli kruh, ki ga vi omalovažujete.

Varčujte tudi s krompirjem. Treba ga je kuhati v koži in šele potem olupiti. Kdor ga najprej olupi in šele skuha, ta je potraten. Odpadkov kuhinje ne smete zametavati. Ostanki jedil od mesa, sočivja in krompirja naj se uporabljajo za pitanje perutnine, ali pa jih dajte kmetovalcem, da jih porabijo za prašiče.

Otroci! Bodite varčni! S tem služite svoji domovini in svojim staršem!

Nemški odziv na razpoloženje v poljskem taboru.

Vodilno glasilo Poljakov Nemčije, »Dziennik Poznanski«, razpravlja v svojih novoletnih razmotiranjih vprašanje, bo-li sedaj Poljakom končno usojena boljša usoda? »Od tedaj — tako piše — ko so razdelili našo domovino, ga ni bilo tako odločilnega trenutka, kakor je sedanj. Najmogočnejše države sveta se majajo v svojih temeljih in današnja karta Evrope se more hitro tako izpremeniti, da je ne bo več izpoznati. Kdo bi pa mogel že danes napovedovati, kaj se razvije iz tega silnega vrvenja, ali in kake nove organizacije in političke tvorbe vzniknejo iz njega. V tem kataklizmu se brez dvoma odloči tudi naša bodočnost, žal, ne da bi mi soodločevali pri tem. Naša usoda hoče, da se na mnogih bojiščih preliva naša kri, da mora brat proti bratu dvigati morilno orožje, ter da v merodajnem trenutku pade odločitev o naši usodi preko naših glav. In kakov bo konec? Po tolikih prevarjenih nadah, poučeni po stoletnem žalostnem izkustvu, smo daleč proč od vsakega optimizma. Vzlic vsemu temu pa bi bilo zgrešeno, ako bi zapadli v nasprotno. V nobenem slučaju ni izključena možnost, da iz te krvave setve, ki zahteva od nas tolikih orjaških žrtev, vzraste tudi za nas ugodna žetev, ter da mir, ki zaključuje sedanjvo vojno, ustvari razmere, ki obenem tudi usodo našega naroda obrnejo na bolje.

Iz teh izvajanj poljskega glasila je razvidno, da razpoloženje med Poljaki Nemčije v pravem pomenu besede vstrepeče med upom in strahom. Simptomatično pa je, da so ta izvajanja vzbudila pozornost tudi na nemški strani in da nemški listi reagirajo nanje. Istotako simptomatičen pa je tudi način, kakor reagirajo.

»Berliner Tagblatt« piše na pr.: »Te poljske tesnobe so razumljive iz sedanje situacije ven. Ali v enem bi morali biti Poljaki — in to ne samo tisti, ki so pripadniki nemške države — na nožnem: da je zboljšanje razmer za njih možno le tedaj, če se odstrani pritisk ruskega nasilnega gospodarstva. Zato naj bi najprej sodelovali z vso silo v dosegu tega najvišjega cilja!«

Rekli smo, da je simptomatično najprej že dejstvo samo, da Nemci reagirajo na izraz razpoloženja med Poljaki, potem pa, da reagirajo na način, ki ne odgovarja daljnji in najbližji minolosti v razmerju med nemškim svetom in Poljaki s p o h ! Kajti berlinski list apostrofira tudi Poljake, ki niso pripadniki nemške države. Iz izvajanj v poljskem glasilu zveni vendar dovolj slišno nota d v o m o v na vse strani, torej tudi na nemško. In na to ima odlično nemško glasilo — blago, dobrohotno besedo! To kontrastira z vso »poljsko« politiko v nemški državi od sedanje vojne. Zato ne more nikdo zameriti Poljakom d v o m o v, je-li to res pesem z novim tekstom, ali pa je teža dogodkov izpremenila le melodijo, dočim bi za bodočnost ostal stari tekst. Ali bolj po domače pove-

dano: je-li sedanja dobrotna beseda iskreno mišljena in je-li je združena z izrecno voljo, da bo besedi sledilo tudi dejanje praktične politike, pravične državljanske, ki sedaj — kar priznavajo Nemci sami — z neizmerljivimi žrtvami lojalno vrše nalogo državljanov? No, mi hočemo lojalno verjeti, da je beseda iskrena in da je tudi poštena volja tu glede — Poljakov. Ker pa se berlinski list s svojo apostrofo ne zaustavlja na meji nemške države — saj govori tudi o državljanih, ki niso pripadniki nemške države — mešimo, da nas ta lojalnost opravičuje k odkriti besedi, da izpoznavanju potrebe po izpremembi razmerja nemštva napram Poljakom, mora slediti kot naravna in logična posledica revizija vse nemške politike napram Slovanstvu, a v prvi vrsti to napram avstrijskemu Slovanstvu. Z minolostjo treba obracunati temeljito in definitivno. Slovani v Nemčiji in v Avstro-Ogrski imajo pravico do te zahteve. Pišejo si to pravico s srčno krvjo. Na vseh straneh — tudi v nemškem taboru — govore sedaj, da po vojni pride prenovljena Avstrija, ki je bodo smeri notranje politike — nove. Če bodo te nove smeri v skladu s strukturo te naše države, s principi enakih dolžnosti in enakih pravic, in s tisto veliko kulturno mislijo, ki jo ravno na nemški strani tako radi pripisujejo avstro-ogrski monarhiji: potem nam iz sedanje krvave setve res vzraste blagoslovljena žetev!

Silnice iz vojne.

Otroška anekdota o vojni. Neki nemški list prinaša sledečo otroško anekdoto: Pred hišo stoji deklica in strahovito joče. Neki mimogredoč sočuten gospod ni mogel gledati jokajoče deklice, pa jo je vprašal, zakaj joče. Jokajoči otrok ni mogel odgovoriti, temveč jokal vedno huje in končno se je, kakor je pač običajno, zbrala okoli punčke cela množica ljudi, ki so vsi ugibali na vse mogoče načine, kaj se je neki zgodilo otroku. »Ali si izgubila kaj?« — »Ali te je kdo natepel? Ali si morda kaj ukradla?« — »Ne,« je po daljšem povpraševanju odgovorila punčka, »ne, ali — sosedov pepček je rekel, da sem jaz krija, da je — vojna.« In v dokaz svoje nedolžnosti je punčka zopet bridko zajokala, dočim se je občinstvo, seveda smeje, začelo razhajati.

Razne politične vesti.

Nemško dunajsko učitelstvo proti Koliskovemu zakonu. Glasilo nemškega dunajskega in obenem tudi dolnjeavstrijskega učitelstva, »Lehrerstimme«, priobčuje v svoji zadnji številki zanimiv spis o vojni in narodnošolskem vprašanju na Dunaju, v katerem pravi: »Vojna je s svojo železno silo razrešila šolsko-politično vprašanje, ki so bila že desetletja v notranjem življenju avstrijskih narodov prava sfera. Na Nemškem Češkem, kjer je vsak razred, v katerem naj bi se poučevalo v drugem jeziku, izval politične viharje, so sedaj ustanovljene poljske šole sredi popolnoma nemških občin in povsod jih trpe popolnoma mirno. Na Dunaju, kjer je edina češka šola v tretjem okraju neprestano dajala opravka vsem instancam, imamo sedaj pet poljskih srednjih šol in nihče se ne trese strahu za nemški Dunaj. Kolikov zakon nima za Dunaj in Dolno Avstrijo prav nikake nade, da bi postal zakon, dokler bo trajala vojna; ovire so rastle, a zdi se, da je gordijski vozlož razrešen. Tako nam je vojna prinesla s svojimi bridkostmi tudi nekoliko pameti. Kaj bi počeli sedaj učitelji s poljskimi otroki, ki ne znajo besedice nemški, ko bi bil Kolikov zakon sankcioniran?« — Ta izjava je važna. Prvi priznava glasilo dunajskega nemškega učitelstva praktično nemogočnost Koliskovega zakona in drugič dokazuje ta izjava, da je vojna opogumnila nemške dunajske pedagoge, da so javno izrazili svoje pedagoško prepričanje proti Koliskovemu zakonu, ki je, kakor znano, zahteval, da naj bi bila na Nižje Avstrijskem na vseh šolah nemščina izključni učni jezik.

Deputacija galicijskega plemstva pred cesarjem. Dne 9. januarja se je predstavila v schönbrunskem gradu Njegovemu Veličanstvu deputacija galicijskega plemstva. Sestojala je iz devetih članov, a vodil jo je deželni maršal vitez Niezabitowski. Ta je imel na cesarja nagovor, v katerem je izražal vladarju nivoletne čestitke galicijskega plemstva. Galicija je pozorišče najstrašnejše vseh vojev, pričakuje pa zaupljivo zmage, ker ima pravična stvar pod zastavo Njegovega Veličanstva najvernejše zavetisti. Galicija ne pozabi tudi nikdar, da je pod žezlom Njegovega Veličanstva prišla do pripoznanja svojemu narodnemu življenju in do možnosti njegovega razvoja. Hvaležnost nje bo trajala preko stoletij in tej hvaležnosti odgovarja neomejena zvestoba. Deželni glavar je za-

ključil: »Pri Tebi, najmilostljivejši gospod, stojimo in hočemo ostati za vedno!«

Cesar je naglašal v svojem odgovoru, da mu je to udanostno poklonstvo poljskega plemstva v teh resnih časih posebno dobro delo. Nov dokaz je to zveste udanosti, ki je vsikdar odlikovala galicijsko plemstvo. Vlada želi iz vsega srca, da bi zvesti prebivalci dežele, ki z dostojanstveno udanostjo nosijo toli trdo usodo, našli bogatega nadomestila v dolgi dobi častno zagotovljenega miru in nemotenega, plodonosnega dela. Kraljestvo Galicija mora računati na vladarjevo najiskrenejše sočutje in v tem težkem času, kakor tudi na deželno skrb, ko bo možno z združenimi močmi celiti rane te vojne ter dovesti deželo zopet do povzdige in obnovljenega blagostanja.

Po oficijelnem sprejemu se je cesar razgovarjal s posamičnimi člani deputacije, ki so naglašali vsi soglasno, da jih je presenetila vladarjeva svežost in živahnost.

Česke žene v Ameriki za mir. Klub »českých mešank« v Chicago je priredil v veliki dvorani tamošnjega »Sokola« obilno obiskano mirovno manifestacijo, kjer je ženskih in moških govorilo za mir. Gospa Marija dr. Schmidtova je v svojem govoru izražala nado, da bo sedanja vojna zadnja. Odpre da človeštvu oči in dovede narode do tega, da bodo stremili in dosegali mirne rešitve konfliktov. Kot zastopnik župana v Chicago je prišel vladni svetnik Craig ter je obljubil, da ameriška vlada stori vse, da pospeši mir, ki ga želi vsa javnost. Rmerike za Evropo in za ves svet. Tudi sodnik A. Watson se je izjavil proti krvavemu reševanju državnih konfliktov. Na shodu je govorila tudi sloveča organizatorica Marija Mc. Dowell. Po soglasnem sprejetju resolucije je bila odposlana predsedniku Wilsonu brzojavka, naj se, kolikor more, zavzame za mirovno akcijo.

Preporod Avstrije. Na letošnji glavni skupščini avstrijskih ekonomov je imel predsednik baron Plener govor, ki mu je bila politična stran jako značilna. V svojem govoru je naglašal najprej, da vojna ni dosegla omajala gospodarskih temeljev Avstrije v toliki meri, kakor se je to pričakovalo na mnogih mestih. Uspeh vojnega posojila je zadovoljiv znak o jakosti kapitala države. Brezposelnost na Dunaju ni mnogo večja, kakor je to navadno v normalnih časih. Požrtvovalnost prebivalstva države je vredna — istotako kakor junaštvo čet — občudovanja. Zato se nadejamo, da pridemo do poštenega miru. Naše gospodarstvo se povzdigne iznova; produkcija in konsum porasteta zopet brezpogojno po taki vojni. Mednarodna trgovina bo sicer izprva manjša, ali za to izvedemo z nemško državo v neki formi zblizanje v trgovinski politiki.

Vojna je z močnim zamahom povzdignila državno idejo nad interese posameznice. To bo gotovo močno vplivalo na razvoj političnega življenja. Država in avtoriteta države morata zopet stopiti v ospredje in interese posameznih strank se morajo potisniti v ozadje v interesu državnega edinstva in splošnosti. — Baron Plener je zaključil svoj govor z besedami: Nadejam se, da te velike žrtve, ki smo jih doprinesli, dajo preporod Avstrije.

Tu moramo že pripomniti, da onemu mestu, kjer govori o posameznih strankah, katerih interesi da bodo morali stopiti v ozadje, nedostaje točnosti, ki bi popolnoma odgovarjala naravi in sestavi avstrijskega notranjega življenja. Ali se morda odličnemu govorniku ni zdel še pravi trenutek, da bi prišel s pravo besedo na dan? Notorično dejstvo je vendar, da se pri nas splošno, rekli bi medstrankarsko življenje v notranji državni politiki ne ureja po političnih principih, ampak po narodnosti, po narodnem principu! V vsaki taki narodni skupini je sicer res tudi frakcija, ki slone ali na političnem, ali kulturnem, ali socialnem naziranju, ali nasproti drugim tvorijo vendar vse skupaj pred vsem narodno skupino. Naše notranje politično je pač danes — kajti izjemne razmere radi vojnih dogodkov so — posledek — popolnoma nacijsko-

nalizirano, bolj nego je bilo kedaj poprej! Tega dejstva menda tudi g. baron Plener ne bo hotel prezirati v Plenerjevem govoru v »strankah« na neprijetne dvome in sume, da se je le bal povedati, kar je mislil, da ni hotel naravnost reči, da bodo morali narodi umakniti se s svojim interesi v ozadje pred državno avtoriteto. Barona Plenerja smatrajo njegovi slavitelji kot eno najbistrejših glav v avstrijskem nemstvu in pripisujejo mu atribute odličnega državnika. Tem — kako naj rečemo? — čudneje se nam mora zdeti in moramo smatrati kot vznemirljiv znak, ako bi možje takega glasu in s tako pozicijo, kakršno zavzemlje Plener v državnem življenju Avstrije, smatrali kot predpogoj za preporod Avstrije prepiranje ravno tistega momenta, ki je v podstavo vsemu političnemu življenju — principa svobodnega razvoja in gojenja vsakega narodnega interesa narodov! Poizkuse za tako prenovljenje bi smatrali mi za usodno zmoto. Tudi mi se nadejamo trdno in čvrsto preporoda Avstrije po tej vojni. Toda tega preporoda ne moremo videti v potiskanju interesov posameznih delov v ozadje, ampak resničen in srečno bodočnost zagotavljajo preporod vidimo mi v državni politiki, ki bo vse interese delov znala spravljati v sklad z interesi državne skupnosti, tako, da bodo zadovoljeni interesi delov služili interesom skupnosti in množili in utrjali pred narodi tisto državno avtoriteto, na katero hoče g. baron Plener nasloniti prerojeno Avstrijo.

Domache vesti.

Za uboge rodbine vpoklicancev. Društvo v zaščito deklet, v ulici del' Oimo 3, I, gre brezplačno na roko svojem ubogih vpoklicancev. Daje informacijo glede podpor, o bivanju, o sredstvih dopisovanja z vpoklicanci; daje nasvete in varstvo ženskam, ki so ostale same, sestavlja prošnje, pisma itd. V uradu društva se govori italijansko, slovensko, hrvaško, nemško in francosko.

Cookovi vozni listki. Ravnateljstvo državni železnice nam javlja: Tvrdisi, »Thos. Cook and son« na Dunaju se je ustavilo do preklica izdajanje sestavljenih voznih listkov lastnega sistema (Cookovi vozniki listki), v kolikor pridejo pri tem v poštev proge avstrijskih državnih železnic. — Potniki, ki se vozijo s Cookovimi vozniki listki, imajo potemtakem plačati v § 46 železniškega obratnega poslovnika določeno doplačilo. Dotični vozniki listki se odvzamejo kot neveljavni, o čemer se napravi na zahtevo potrdilo.

Damski odbor za vojno oskrbo za Trst in Istro. Minoie sobote se je vršila seja ožjega odbora, v kateri se je predsednica, njena jasnost gospa princesa Hohenlohe, vnovič zahvalila članom na njihovem neumornem delovanju ter je izražala svoje zadovoljenje na dosedanjem uspešnem delovanju odbora. Namestništevni podpredsednik grof Attems je poročal na to o delovanju odbora. Povodom božičnih praznikov je bilo podeljenih izdatnih podpor v denarju in obrambnih sredstvih proti mrazu: pod protektoratom gospe baronice Koudelka stojeci akciji za obdarovanje obrežnih obrambnih (delov) v Trstu in okolici in za obrežje Milje-Vrsar, obrežno-obravnemu poveljstvu San Felice pri Rovinju, poveljstvu železniških prog v Trstu za črnovojniške stražnike železnice v Trstu in okolici in železniški črnovojniški stotniji v Grljanu. Lovskemu bataljonu šte. 20 so bila povodom odhoda 280 mož na bojišče da na razpologo dajo zaprosena obrambna sredstva proti mrazu in sicer popolne garniture. Domu rekonvalescentov na Viču pri Ljubljani je bilo dovoljenih 3000 K v svrhu nabave predmetov za čiščenje in obleke. Odbor je izrekel nadalje zahvalo tvrdki Emilij Hacker & Comp. v Trstu, ki je darovala 2400 steklenic vina, in tvrdki Greinitz, a. d., ki je darovala 500 doz s cigaretami. Od vin, ki jih je darovala tvrdka Hocker, so se deset steklenic vina poslala domu rekonvalescentov v Ljubljani, dočim so druge vrste določene za vojake na bojišču. Blagajnik, namestn. tajnik dr. Wiček, je podal na to, blagajniško poročilo, iz katerega je posneti, da gotovna, ki je odboru sedaj na razpologo, iznaša K 53. 156:32. — Oddelni predstojnik gospod dr. Taugger je poročal o upravi ma-

terijala. Poročilo je bilo že prijavljeno v listih. — Potem je bilo podano poročilo o vspehu kinematografskih predstav, ki jih je odbor prirejal na korist vojne oskrbe damskega odbora in se je sklenilo, da se izreče zahvala toliko posestnikom kinematografov, ki so nesebično dali svoja podjetja na razpologo za patrijotičen namen, kolikor tudi vsem tistim osebam, ki so si pridobile zaslug za to prireditve. — Odbor je sklenil na to, da prihodnjo pošiljatev odpošlje 97. deželnoobrambnemu pehotnemu polku, ki se rekrutira iz Primorja. Za tem so razpravljali o akcijskem programu za bližnji prihodnji čas. Z ozirom na to, da zima ne mine tako hitro in se zahteve do čet na bojišču vedno zopet obnovljajo, je nujno potrebno, da se nadalje deluje z vsemi silami, in zato se odbor obrača do prebivalstva tržaškega, ki se je doslej pokazalo toli požrtvovalno, s prošnjo, naj ne odneha v tej požrtvovalnosti in naj tudi v bodoče podpira odbor z dobrovoljnimi sodelovanjem in dopisiljanjem darov v denarju in blagu. V tem pogledu se poroča, da je te dni došla velika množina volne, ki jo je odbor nakupil ter da se more volna more oddajati v izdelovanje. Istotako se bo nadaljevala akcija za izdelovanje telovnikov in spodnjih hlač, ki naj daja tržaškim dobroduelnim zavodom za služka, kakor tudi ob ugodnih avspicijah uvedena akcija za izdelovanje cigaret.

Vesti iz Goriške.

Ranjeni in bolni vojniki v Gorici. Došli so: Kornelij Turno, Fran Zorant, Ivan Sabotin, Fran Venuti, Valentin Hanamer, Josip Humar, Just Kos, Vaclav Vajdiz, Anton Brezigar, Andrej Ferletič, Anton Obersnel, Ageli Garjan, Anton Kavčič, Rafael Črmelič, Ivan Nardin.

Gospod Valentin Eržen, rezervnik 2. bosenskega-hercegovinskega pešpolka in c. kr. avskulant v Gorici, se je vrnil na bojno polje. V Gorici se je zdravil več časa, ranjen na desni roki in nogi. G. Eržen je brat znanega goriškega zobozdravnika dr. Ivana Eržena.

Premeščen je v notranje ministrstvo okrajni komisar dr. Livij Ličen iz Tržiča. Na njegovo dosedanje mesto pride namestništevni tajnik baron Karol Hohenbüchel.

V bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici je bilo tekom lanskega leta 1516 bolnikov. Ozdravilo jih je 1346, umrlo jih je 147, v zdravniški oskrbi jih je ostalo še 129.

Goriška zima. V Gorici in okolici se okoli svetih treh kraljev navadno obrne vreme, tako, da postane mrzlo, pa lepo jasno. Naš okoličanski kmet pravi, da je to neobhodno potrebno, ker je drugače slaba letina. Ako se vreme v tem času ne izpremeni, potem je navadno cela zima deževna, pa brez potrebnega mraza. No, pa za svetimi tremi kralji je še odloga do imena Jezusovega. Ako se »na Jezusovo«, to je 17. januarja, vreme še ne spremeni, potem ostane dež in mrz se pojavi morda šele kedaj kasneje, v marcu ali celo aprilu. Želim pa, da se vreme spremeni, ker prav letos, v letu vojne, potrebujemo dobro letino.

Odredbe proti razširjevanju legarja v Tržiču. V Tržiču je bilo v zadnjem času več slučajev legarja. Zdravstvena oblast je odredila vse potrebno, da bi se bolezen ne razširila še bolj; preiskali so natančno dotična stanovanja, desinficirali jih, preiskali vodnjake in pregledali razna stanovanja ubožnejših slojev i. t. d. V Tržiču se nahaja sedaj en sam zdravnik, ta je dr. Marer; dr. Rebula, občinski zdravnik in župan v Tržiču, se nahaja na bojnem polju.

Zdravstveno stanje v Gorici je sedaj sicer povsem povoljno, vendar bi municipij storil prav, ako bi preiskal razne nečedne hiše po stranskih ulicah in predmestjih, ker nihče ne ve, kaj se lahko pripeti v zdravstvenem oziru sedaj v vojnem času v vročem letnem delu! Potrebne odredbe v pravem času lahko preprečijo poznejše zlo!

Kanal. Veselica, katero je priredila »Narodna Čitalnica« v Kanalu zadnji dan starega in ponovitev iste prvi dan novega leta, se je obnesla v vsakem oziru dobro Ugajale so posebno žive slike in predigra k njim ter ljubke pesnice pri predigri. Po-

sežno pa ona, ko odhajajo fantje na bojišče, katero so prav ljubko pele gđe. Just, Zorka, Mimi in M. Tudi o ostalem delu sporeda so se udeleženci polhvalno izražali. Hvala vsem, kateri so pri veselici sodelovali. Posebna hvala pa našim narodnim dekletom, katere so se vse jako potrudile in dobro izvršile svoje naloge. Čisti dohodek obeh prireditev znaša po odbitku stroškov 170 kron in se porabi za podporo ubogim družinam kanalske občine, kojih očetje so padli na bojišču. Onim enjenim udeležencem, kateri so preplačali vstopnino in tako znatno pomagali k gorimenovani svoti, izrekamo s tem v imenu človekoljubja: Srčna hvala in bog plati!

MALI OGLASI
se računajo po 4 stot. besedo.
Mestno tiškanje besede se računajo enkrat več. — Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Odda se solčna soba z dvema posteljama v ulici Belvedere 12, vrata 15. 4016

Mebilirana soba se odda takoj gospodini ali priletni ženi. — Ulica Alfieri 17, vrata 8, prvo nadstropje. 4016

Različne meblirane ali prazne sobe, za eno ali dve osebi, kakor tudi meblirane ali prazno stanovanje se oddajo takoj v najem v središču mesta. Ugodne cene. — Ulica Commerciale 9 pritišče. 100

Meblovana soba zračna, se odda takoj v najem gospodu ali gospici v ulici Commerciale št. 11, III. nadst. 4000

Pertot, urar, ulica Stadion št. 26!!! 16

Zaloga dalmatinskega vina
FILIP IVANIŠEVIČ
lastnega pridelka iz Jesenic pri Omišu
ulica Valdirio 17, tel. 1405. Prodaja na drobno in na debelo. — Gostilne: »Ali«
»Adria«, ul. Nova 13 in gostilna-buffet,
Piazza Giuseppeina šte. 7, v katerih
toči svoja vina prve vrste.

KLAVIRJI
Bösendorfer, Gebrüder Stigl,
Koch & Korsch, Wirtl itd. se
prodajajo in dajejo v najem
po zmerljivih cenah proti gotovini
kakor tudi na obroke.
Uglasanje. Vsakovrst. poprave.
Zavod Klavirji Zannoni
MARIO MALLY, Piazza S. Giacomo 2, II., Corso. Telefon 2-5.

Zaloga obuvam in lastna delavnica
A. VISENTINI
TRST, Cleset Carducci št. 27.
Podružnica: ulica Riborgo št. 31 („Al suo Oparajo“).
Velika zaloga moških in ženskih čevljev.
Popravila točno in solidno. Zmerna cena.

Dobroznana mirolilnica
Iv. Camauli
Sv. Ivan - Trst - blizu Mar. doma
Velik izbor barv
povlak itd.
Zaloga za Trst in okolico redilnega čaja za otroke in odrasle
SLADIN
ter kisljavega čaja in čajne prahu za čaj. — Telefon 13.

Prodajalnica ur in dragocenosti
G. BUCHER
(ex drug Drag. Vekjota)
Trst (nasproti prejšnjemu prodaj. D. Vekjota)
Corso št. 35.
Bogati izbor zlatanin, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupnje in menja staro zlato in tudi srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravila vsakovrstne srebrnine, zlatanine, kakor tudi žepne ure.

POZOR! Vsled nastalih razmer sem v stanu prodajati v „ČRNEM GRABNU“ izborno VIPAVSKO vino po 24 stotink 1/4 litra. ISTRSKO vino po 24 st. 1/4 l. - PRISTNI TERAN po 32 st. 1/4 l.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“
registrovana zadruga z omejenim poročtom
TRST, Piazza della Caserma št. 2, I. nad.
(v lastni palači) vhod po glavnih stopnicah.
Pošta-branilnični račun 16 004. TELEFON št. 952.
Ima varnostno celico (safe depository) za shranbo vrednostnih listin, dokumentov in raznih drugih vrednot, popolnoma varno proti vlamu in požaru, urejeno po najnovejšem načinu ter jo oddaja strankam v najem po nizkih cenah.
Stanje vlog nad 10 milijonov kron.
Uradne ure: od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne. — Izplačuje se vsak delavnik ob uradnih urah.